

වීයඝීය: පයඝීය දේශනා පිළිබඳ සමාලෝචනයක්

බළන්ගොඩ ආනන්ද චන්ද්‍රකීර්ති හිමි

'අලසකම' පිළිබඳව සේ ම 'වීයඝීය' පිළිබඳව ද විවිධාකාර දේශනා පෙළ දහමෙහි හමු වෙයි. වීයඝී යන එක ම තේමාව ඔස්සේ, ස්ථාන, පුද්ගල, සිද්ධි වෙමන්තතාවෙන් එය ප්‍රකට වේ. ඒ ඒ ධර්ම ග්‍රන්ථ නිකාය ග්‍රන්ථවල වීයඝී යන්න හඳුන්වා ඇති අයුරු මෙසේ දක්විය හැකි ය.

1. දුතිය දසබල සූත්‍රය

මහණෙනි මාගේ දහම මැනවින් දේශනා කර ඇත. ප්‍රකට ය, විවෘත ය, දොස් රහිතය. එසේ දෙසු මෙවැනි දහමක් සැදුහැකි කුල පුතුන් වීයඝී ඇරඹීමට උචිත ම ය. සම්, මස්, නහර, ඇට විසිර ගියත් මස්ලේ සිඳි ගියත්, පුරුෂ වීයඝීයෙන් ධෛර්යයෙන් පැමිණිය යුතු සාසනික ඉලක්කයට නො පැමිණ වීයඝීය අත් නො හරිමි යි වීයඝීය ඇරඹිය යුතු ය.

මහණෙනි කුසීතයා දුකසේ කල් ගෙවයි. අකුසල් ද වඩයි. කුසලයෙන් පිරිහෙයි. වීයඝීවන්තයා සුවෙන් සිටියි. කුසල් ද කරයි. මහණෙනි හීනයකුට/හීන උත්සහයකින් ඉහළ ප්‍රතිඵල ලද නො හැක. උසස්/අධික උත්සාහයකින් ම උසස් ඵල ලද යුතු ය. බුන්මවයඝීව යනු නුඹලා විසින් ම පානය කළ යුතු දෙයකි. (පානයක් වැනි ය.) එනිසා මහණෙනි තොප ත් නිවණට පත්වීමට ත්, නො දුටු සත්‍යය දැකීමට ත් සාක්ෂාත් නො කළ නිවණ සාක්ෂාත් කිරීමට ත් වීයඝී වඩන්න. එකල්හි ම නුඹලාගේ පැවිද්ද

අඵචිරහිත නො වන බව දැනගන්න. අප අනුභව කරන වළඳන සිව්පසයට ණය නො වෙමි යි සිතට ගන්න. සිව්පස දායකයින්ට මහන්ඵල වීම පිණිස වෙර වඩන්න. තමා ගැන හෝ. අනුන් ගැන හෝ දෙපිරිස ම ගැන හෝ සිතන හික්කුළුව අප්‍රමාදව වීයඝී වැඩීමට සිතක් පහළ වන්නේම ය.¹

2. නිද්දානන්දි සූත්‍රය

"නින්ද අලසබව කයෙහි අකර්මණය බව, කෙලෙස් සිතෙන් නො මිදෙන ගතිය, ආහාර නිසා හටගන්නා අලසකම යන ධර්ම විසින් මෙලොව සත්ත්වයන්ගේ ආයඝී මාර්ගය වසාලයි" යනුවෙන් දේවතාවකු පැවසූ විට තථාගතයන් මෙසේ වදාළහ. "නින්ද අලසබව ආදිය වීයඝීයෙන් දුරු කර ආයඝී මාර්ගය මතුකරගනි"² යනුවෙනි.

3. සාරජ්ජ සූත්‍රය

මහණෙනි කරුණු පහක් විසාරද භාවය පිණිස, ආධ්‍යාත්ම ශික්ෂණය පිණිස පවතී. ඒ ශ්‍රද්ධාව, සීලය, බහුශ්‍රැත බව, ආරද්ධවීයඝීය හා ප්‍රඥාව යි. ...කුසීතයාට සිත කිලිටි කරන යම් අකුසලයක් වේ නම්, ආරද්ධවීයඝීය ඇති අයට එබඳු අකුසල් නැත.³

4. අනුරුද්ධ මහාවිතක්ක සූත්‍රය

මහා පුරුෂ විතක් (ශ්‍රේෂ්ඨ අධිෂ්ඨාන ශීලි මිනිසකුගේ) විතක් අටකි... මෙම (තථාගත) ධර්මය එළඹ සිටි වීයඝී ඇති අයට ය. කුසීතයාට නො වේ යනු මහාපුරුෂ විතක්යකි. එම විතක් සහිත වුවන්ට රූපාවචර ධ්‍යාන සතර ලැබීම ඉතා පහසු ය. සුවපහසු සිතින් වාසය කරයි.⁴

5. ආධිපතෙය්‍ය සූත්‍රය

මහණෙනි ධම්මාධිපතෙය්‍ය යනු කිමෙක්ද? මහණෙනි මේ සසුනෙහි හික්කුළක් 'මා පැවිදිවූයේ සිව්පසය ලැබුමට නො වේ.

ජාති ජරාදි දුකින් මිදීම පිණිස ය. මේ සසුනෙහි ඇතැම්හු ද ධර්මාවබෝධය කර ඇත. මම එවැනි සසුනක පැවිදි ව ප්‍රමාදී ව, කුසිත ව සිටී නම් එය මා හට නො ගැළපේ. (ලැජ්ජාවට කරුණකි.) යනුවෙන් සිතයි. ඔහු මෙසේ ද සිතයි. මා නො සැලෙන ප්‍රබල වීර්යයක් උපදවා ගන්නෙමි. මුළා නො වූ සිතියක් ඇති කර ගන්නෙමි... මෙසේ ඔහු ධර්මය ම නායකයා කොට ගෙන අකුසල් දුරලයි. කුසල් වඩයි... පිරිසිදු සිතින් වාසය කරයි.⁵

6. වර සූත්‍රය

මහණෙනි භික්ෂුවකට ඇවිදින විට හෝ සිටින විට හෝ හිඳින විට හෝ සැතපෙන විට හෝ කාමාදී විතක් උපදින කල්හි ඒවා සිතෙහි නො දරා දුරු කෙරේ නම් පහ කෙරේ නම් හෙතෙම නිතර වීර්යී ඇති පහ වූ කෙලෙස් ඇති අයෙකැයි කිව හැකි ය.⁶

7. තයොධම්ම සූත්‍රය

මහණෙනි කරුණු තුනක් නැති කළ කල්හි අශ්‍රද්ධාව, නොමනා වචන කියන බව, කුසිත බව, නැති කළ හැකි ය. එනම්, මෙත්සින් නැති බව, දුර්වචන ඇති බව, පාපිම්‍බුයන් නැති කිරීමෙනි. ඒ ධර්ම තුන පහකිරීමට අභිරිකය, අනොත්තප්පය ප්‍රමාදය පහ කළ යුතු ය.⁷

8. නිවරණ ප්‍රහාරණවර්ගීයේ 8 වන සූත්‍රය

නූපන් අලස බව නූපදීමට ත්, උපන් අලස කම පහවීමට ත් හේතු වන ආරම්භධාතු, නික්ඛම්ධාතු, පරක්කම්ධාතු හෙවත් ආරද්ධ වීර්යීය තරම් අනෙකක් නො දකිමි.⁸

9. පචලායමාන සූත්‍රය

එකල්හි මුගලන් මහ තෙරුන් මගධයෙහි කල්ලව්‍යාලපුත්ත ගම නිදිකිරමින් සිටියි. (අලසව භාවනා කරයි.) මුදුහිමි එය දිවැසින් දුටු සේක. දක වහා ම මුගලන් තෙරුන් සිටින තැන පහළවූහ... පහළව මෙසේ වදාළහ.

මොග්ගලායනය නුඹ: යම් සංඥාවක් වඩන විට නිදිමන එයි නම් එය නැවත මෙනෙහි නො කර සිටින්න. (වෙනකක් සිතන්න) එවිට ද නිදිමන පහ නො වේ නම් අසා ඇති පරිදි සිතින් ධර්මය මෙනෙහි කරන්න. විචාරය විමසීම කරන්න. මනසින් දකින්න. එවිට නිදිමන පහවේවි. එසේත් නොමැති නම් ධර්මය විස්තර වශයෙන් සජ්ඣායනා කරන්න. එවිට නිදිමන පහවේවි. එසේ ත් නො වී නම් කන්පෙති දෙකෙන් අදින්න. අන්වලින් ගත පිරිමදින්න. එවිට නිදිමන පහවේවි. එසේ ත් නො වී නම් නැගිට ගොස් ජලයෙන් ඇස් තෙමා වටපිට බලන්න. තරුදෙස බලා සිටින්න. එවිට නිදිමන පහවේවි. එසේත් නො වී නම් ආලෝක සංඥාව වඩන්න. දිවා රැ ලෙස ත්, රැ දිවා ලෙස ත් මනසින් දකින්න. මෙසේ සිත කුළ ප්‍රහස්වර ගතිය උපදවා ගන්න... එසේ ත් නො වී නම් ඉදිරියට යන්නාක් මෙන් පසුපසට සක්මන් කරන්න. ඉඳුරන් පාලනය කර ගෙන සිත නො විසුරුවා සක්මන් කරන්න. එසේ ද නො වී නම් නැගිටින වේලාව ඉටාගෙන දකුණැලයෙන් මදක් සැතපෙන්න. පිබිදුණු සැනින් නැගිටින්න. අලසව ඇදට වී නිදීම භාන්සි වී සිටීම කෙරෙහි ඇලුම් නො කරන්න. එවිට නිදිමන පහවේවි.⁹

10. උපජ්ඣාය සූත්‍රය

මහණ ඉඳුරන් සුරැකි අහරෙහි පමණ දත්, නිදිවැරීමෙහි නියැලී කුසල් දහමිහි විදසුන් වඩන රැය පෙර පසු යාමවල සත්තිස් බෝධි පාක්ෂික ධර්ම වඩන භික්ෂුවට කයෙහි බර ගතියක් අලස බවක් නො වේ. ධර්මය ද මනාව වැටහේ. ථිතමිද්ධය (අලසකම ද සිත වසා නො ගනී. බ්‍රහ්මවර්ණාවට ඇලුම් කරයි. එබැවින් සුරැකි ඉඳුරන් සහිතව.. නිදි වරමින් (වීර්යයෙන්) සිටීමට උත්සුක වන්න.¹⁰

11. කුසිතාරම්භවක්ඛු සූත්‍රය

මහණෙනි යමක් ඇරඹීමට (වීර්යී ඉපදීමට) හේතුවෙන කරුණු 8 කි.¹¹

1. වැඩක් කිරීමට නියමිත ය. වැඩකරන මා හට බුදුවදන් මෙනෙහි කිරීම අපහසු ය. එනිසා මා හුදෙකලා වී කළ යුතු ය. යනුවෙන් සිතා වියැහී අරඹයි.
2. වැඩක් කොට අවසන් කර ඇත. වැඩ කළ මා හට බුදුවදන් මෙනෙහි කිරීම කළ නො හැකි විය. එමනිසා මා ධර්මාවබෝධයට උත්සුක විය යුතු ය සිතා ධර්මාවබෝධය කරයි.
3. ගමනක් යාමට ඇත. මග යන මාහට බුදු වදන් මෙනෙහි කිරීම අපහසු වේවි යැයි සිතා කලින් ම භාවනා කරයි.
4. ගමනක් ගොස් අවසන් වෙයි. ගමන්ගිය මා හට දැනට වැඩුම අතපසු වී යැ යි මෙනෙහි කර වියැහී අරඹයි.
5. ආහාර අඩුවෙන් වැළඳු විට මාගේ සිරුර දැන් ඉතා සැහැල්ලු වී යැයි කල්පනා කර වියැහී අරඹයි.
6. ප්‍රමාණවත් ආහාර වැළඳු විට නිසි පරිදි ශරීරය තෘප්තිමත් වී යැයි වියැහී අරඹයි.
7. සුළු ආබාධයක් උපන් කල්හි එම ආබාධය වධිනය වීමට පෙර කළ යුතු යැයි සිතා වියැහී අරඹයි.
8. ගිලන්ව සිට සුව වූ වහා මෙසේ සිතයි. මාගේ රෝගය නැවත ද හටගැනීමට ඉඩ ඇත. ඊට පෙර උත්සාහ කළ යුතුයැයි සිතා වියැහී වඩයි.

12. සංගීති සූත්‍රය / දසුන්තර සූත්‍රය

සංගීති/දසුන්තර සූත්‍රවල ද මෙම ආරම්භවක්ෂු අට (8) මෙසේ ම දක්වා ඇත.¹²

13. අං.නි.2.5.3 සූත්‍රය

මහණෙනි අනග්ගවතී - අග්ගවතී කියා පිරිස් දෙකකි... මහණෙනි අග්ගවතී පිරිස යනු කවරහු ද? මහණෙනි යම් පිරිසක වැඩිහිටි හික්කුන් ප්‍රත්‍ය බහුල නො වේ ද? අලස නො වේ ද පංච නීවරණ හරනාලද්දේ ද. නිවන් කරා යොමු වූයේ ද, ඔවුහු නො ලද නිවන් ලැබුමට වියැහී අරඹන්නේ ය. එනිසා ඔවුන්ගේ අතවැසියෝ ද දිෂ්ඨානුගතියට යෙත් ඔවුන් ද එසේ ම කරත්.¹³

14. පරිසා සූත්‍රය

මෙහි පිරිස් තුනක් දක්වයි. ඉන් එකකි 'අග්ගවතී පරිසා' එහිද ඉහත සඳහනම ඇත.¹⁴

15. සුගතචිනය සූත්‍රය

සසුන අතුරුදන් නො වී පැවතීමට හේතුවන ධර්ම 4 ක් දක්වන තැන අග්ගවතී පරිසා විස්තර කරමින් සාසන සංරක්ෂණයට ද වියැහීයෙහි අත්‍යවශ්‍යතාව පෙන්වා ඇත.¹⁵

16. තනිය සද්ධම්මසම්මෝස සූත්‍රය

ධර්මයෙහි නො විසිරීම පිණිස කරුණු 5 ක් දක්වන තැන වියැහී ඇරඹීම ඇති ථෙර- නවක හික්කුන් සහිත බව ම සසුනෙහි ආයුෂ තීරණය කරන බව දක්වයි.¹⁶

17. මහාසතිපට්ඨාන සූත්‍රය¹⁷

දී.නි., ම.නි. ඇතුළත් සතිපට්ඨාන සූත්‍රවල නීවරණ පබ්බය, සත්ත බොජ්ඣංගවල විරිය සම්බොජ්ඣංගය, අරිඅට්ඨි මගෙහි සම්මා වායාම දක්වන විට වියැහීයෙහි අගය හා උපයෝගීතාව ප්‍රකට කර ඇත.

18. මාතුගාම/පුරිස සූත්‍රය

දක්‍ෂ බව හා අනලස් බව (වියැහී) ඇති කාන්තාව පිරිමියාට ත්, පිරිමියා කාන්තාවට ත් අනිශයින් ප්‍රියමනාප වන බව දක්වයි.¹⁸

19. අනොත්තප්පි සූත්‍රය

මාගේ නූපන් අකුසල් ඉපදීම ත් උපන් කුසල් පිරිහීම ත් අනර්ථයකැයි සිතා වියැහී වඩයි.¹⁹ මෙසේ ඇති කල්හි ඔහු අවබෝධය ලැබීමට සුදුසු අයෙකු වෙයි. අන් සියල්ල පරදන ක්ලේශයෙන් නිදහස් වූ නිවණ ලැබීමට සුදුසු වූයේ වෙයි.

ආන්තික සටහන්

1. එවං ස්වාක්ඛාතො හික්ඛවෙ මයා ධම්මෝ උත්තානෝ විචටො පකාසිතො ඡන්ත පිලොතිකො. එවං ස්වාක්ඛාතෙ ඛො හික්ඛවෙ මයා ධම්මෙ උත්තානෙ විචටෙ පකාසිතෙ ඡන්ත පිලොතිකෙ අලමෙව සද්ධා පඛිබ්ඡතෙන කුල පුත්තෙන විරියං ආරහිතුං...
සං.නි., 2. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 160.
2. නිද්දං නඤ්ඤිං විජම්භිතං අරතිං හත්ත සම්මදං විරියෙන නං පණමෙඤා අරියමග්ගෝ විසුජ්ඣති.
සං.නි., 1. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 90.
3. අං.නි., 3. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 136.
4. සං.නි., 4. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 210.
5. අං.නි., 1. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 248.
6. අං.නි., 2. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 94.
7. අං.නි., 6. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 360.
8. නාහං හික්ඛවේ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමී යෙන අනුප්පන්නං වා ටීනම්දධං නුපපජ්ජති උප්පන්නංවා ටීනම්දධං පහියති යථ'යි දං හික්ඛවෙ ආරම්භධාතු හික්ඛමධාතු, පරක්කමධාතු ආරද්ධ විරියස්ස හික්ඛවෙ අනුප්පන්නඤ්ඤවෙ ටීනම්දධං නුපපජ්ජති උප්පන්නඤ්ඤව ටීනම්දධං පහියති.
අං.නි., 1. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 78.
9. අං.නි., 4. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 244.
10. අං.නි., 2. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 260.
11. අං.නි., 4. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 146.
12. දී.නි., 3. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 356.
13. අං.නි., 1. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 130.
14. අං.නි., 1. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 244.
15. අං.නි., 2. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 230.
16. අං.නි., 3. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 340.
17. දී.නි., 2. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 370.
18. සං.නි., 4. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 190.
19. සං.නි., 2. වෙළුම, බු.ජ. (පුනර්) මු., 2005. දෙහිවල: පිටුව 314.